

VASTINEET

ORIMATTILA

UUDENKARTANON OSAYLEISKAAVA

Uudenkartanon osayleiskaavan kaavaluonnos on ollut nähtävillä 2.1.–2.2.2026. Kaavaluonnoksesta saatiin kolme mielipidettä ja kahdeksan lausuntoa. Kaavan laatijana olen laatinut näihin vastineet.

Lausunnot

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Lupa- ja valvontaviraston lausunto (2.2.2026): Kaavan tavoitteet, lähtötiedot ja suunnittelutilanne Kaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan rakentaminen noin 160 hehtaarin suuruiselle alueelle. Voimalan on suunniteltu koostuvan sähköasemasta, noin 30 000 aurinkopaneelista, 66 muuntamosta sekä sähkövarastoista. Voimala on tarkoitus liittää hankealuetta sivuavaan, Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n omistamaan 110 kV:n Tönnö-Myrskylä välin voimalinjaan. Osayleiskaava on tarkoitus laatia alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisena oikeusvaikutteisena yleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena. Kaavoituksen yhteydessä tarkastellaan myös suunniteltavaa voima-aluetta ympäröivän maankäytön tarpeita. Maakuntakaava Suunnittelualueella on voimassa Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014. Suunnittelualue sijoittuu osin maakuntakaavassa osoitetulle kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaalle alueelle (Pakaan kulttuurimaisema). Aivan suunnittelualueen pohjoisosaan on maakuntakaavassa osoitettu virkistysaluetta sekä tärkeää vedenhankintaan soveltuvaa pohjavesialuetta. Suunnittelualuetta halkovat lisäksi voimalinjan ja pääkaasulinjan merkinnät sekä merkitykseltään seudullisen tuulivoimalueen koon alarajaa koskeva jakolinja. Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelma Oikeusvaikutuksettomassa Lahden seudun kaupunkiseutusuunnitelmassa suunnittelualueelle ei ole osoitettu erityisiä merkintöjä. Yleis- ja asemakaava Alueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Lähin voimassa oleva asemakaava, vuonna 2012 hyväksytty Ollostien teollisuusalueen asemakaava sijaitsee noin kilometrin päässä kaava-alueesta.	

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Kaavan sisältö Kaavan tavoite uusiutuvan energian tuottamiseksi on kannatettava. Kaavaselostuksen mukaan Uudenkartanon osayleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 44.1 §:n mukaisesti oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan myöntämisen perusteena aurinkovoimaloiden alueella (EN/au). Alueidenkäyttölain näkökulmasta osayleiskaavan käyttäminen suoraan rakentamista ohjaavana aurinkovoimalahankkeissa on ongelmallinen. Alueidenkäyttölain 44 § ei LVV:n käsityksen mukaan välttämättä sovi suoraan laajan aurinkovoimala-alueen rakentamiseen. Lain esitöiden mukaan pykälässä olevaa rakennuksen määritelmää väljennettäisiin siten, että yleiskaava voisi olla perusteena muunkin kuin enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen rakennusluvan myöntämiselle. Säännös voisi ehdotuksen mukaan koskea omakoti- ja paritalojen lisäksi myös muuta pienimuotoista asuinrakentamista ja myös mittakaavaltaan ja ympäristövaikutuksiltaan maaseudulle soveltuvaa työpaikka- ja palvelurakentamista (HE 251/2016). Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan säädös on tarkoitettu asuinrakennusten ja kyläalueiden rakentamiseen, milloin rakentaminen on mitoitukseltaan sellaista, että se ei edellytä asemakaavaa. Poikkeuksena edellisestä on yleiskaavan käyttö rakennusluvan perusteena ranta-alueilla ja tuulivoimaloiden osalta. Hallituksen esityksen mukaisesti 44 §:n mukaista yleiskaavaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi aurinkovoimalakenttien tyyppisen rakentamisen perusteena. Näin ollen on mahdollista, ettei osayleiskaavan laatiminen poista sijoittamisluvan tarvetta ennen rakentamisluvan myöntämistä. LVV:n käsityksen mukaan asiasta ei ole oikeuskäytäntöä. Uuteen alueidenkäyttölakiin oltaisiin sen luonnoksen mukaan osoittamassa tuulivoimakaavoja vastaavasti säännökset aurinkovoimakaavojen laatimiseksi. Lain luonnokseen sisällytetyn siirtymäsäännöksen mukaan kaavoja, jotka on asetettu ehdotuksena julkisesti nähtäville ennen uuden lain voimaantuloa, laadittaessa ja hyväksyttäessä sovellettaisiin voimassa olleen lain säännöksiä. Hallituksen esitys ei ole edennyt eduskunnan käsittelyyn eikä aurinkovoimakaavoja koskevien säännösten sisältö sekä lain voimaantulon aika ole vielä tiedossa. Maisema Suunnittelualue sijoittuu osittain maakunnallisesti merkittävän Pakaan kulttuurimaiseman alueelle. Pakaan kulttuurimaisema on Porvoonjoen viljelyseudun maisematyyppiä edustava maisema-alue, jonka ominaispiirteenä on erityisesti laajat, loivasti kumpuilevat saviset peltotasangot. Maisemakuva monipuolistavat mäkit metsäsaarekkeet, aluetta halkovat useat mutkittavat ojat sekä asutus kylän pääteiden varsilla ja tilakeskuksina peltojen keskellä kumpareilla. Maisema-alue on päivitysinventoitu maakuntakaavan selvitysten yhteydessä vuonna 2025. Suunnittelualueelta on laadittu maisemaselvitys ja maisemavaikutusten arviointi. Vaikutusten arvioinnin apuna on	Alueidenkäyttölain 44 §:n käyttämisen edellytyksiä arvioidaan kaavan tarkoituksen, ohjausvaikutuksen, selvitysten riittävyyden ja alueen olosuhteiden perusteella. Säännös mahdollistaa yleiskaavan käyttämisen rakentamisluvan perusteena silloin, kun yleiskaava ohjaa rakentamista riittävän yksityiskohtaisesti eikä alueen käytön järjestäminen edellytä asemakaavatasoista suunnittelua. Ympäristöministeriön alueidenkäyttölain uudistuksen yhteydessä esitetty aurinkovoimarakentamisen sääntelyn täsmentäminen osoittaa, että laajojen aurinkovoimalahankkeiden kaavallinen ohjaus on tunnistettu lain-säädännössä erikseen selkeytettäväksi kysymykseksi, mutta se ei sellaisenaan estä voimassa olevan lain mukaista tapauskohtaista arviointia. Tässä kaavassa 44 §:n käyttöä perustellaan sillä, että aurinkovoimalan sijoittuminen, kaavan mitoitus, keskeiset ympäristö- ja maisemavaikutukset sekä rakentamista ohjaavat määräykset ratkaistaan oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa siinä tarkkuudessa, jota hankkeen luonne ja alueen olosuhteet edellyttävät.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
käytetty havainnekuvia. Maisemaselvityksessä esitetyn arvion mukaan maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle Pakaan kulttuurimaisemavaikutukset jäävät melko vähäisiksi. Hankealue ulottuu maisema-alueelle noin 6 % koko maisema-alueen pinta-alasta, eikä hankealue sijaitse erityisen keskeisellä paikalla maisema-alueen kannalta. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että kaavaselostukseen tulee avata nykyistä tarkemmin, miten varmistetaan, etteivät maakuntakaavan maankäyttöä koskevat keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että vaikka aurinkovoimama-alue on vain osa maakuntakaavassa maisemallisesti arvokkaiksi osoitetuista Pakaan kulttuurimaisema-alueista, muutos on paikallisesti suuri. Maisemaselvityksen johtopäätöksistä on arvioitavissa, että kulttuurimaisema-alueiden arvo voi heikentyä alueiden pienentyessä ja muutetuessa osin teknisemmäksi rakennetuksi ympäristöksi. Tämän vuoksi maisemaselvityksessä mainittujen arvokkaimpien maisema-alueiden rakennettavuutta on syytä tarkastella uudelleen. Lisäksi kaavamääräyksiin esitetään lisättäväksi kohta, jolla ohjataan EN alueiden lievennystoimia arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle rakennettaessa. Asutus Suunnittelualue sijoittuu olemassa olevan asutuksen läheisyyteen. Vaikutusten arvioinnissa on osin tunnistettu, että varsinkin lähimmäs kaava-aluetta sijoittuvien asuntojen kohdalla vaikutukset ovat merkittäviä. Maisemaselvityksessä on tunnistettu tarve suojavyöhykkeille suhteessa asutukseen. EN alueiden kaavamääräyksessä määrätään huomioimaan vihersuunnitelma aurinkovoimalan toteuttamisessa. Vihersuunnitelman mukaan olemassa olevien asuinrakennusten välittömään läheisyyteen olisi rakentumassa paneelientä sekä aitoja. Suunnitelmien ja kaavamääräysten mukaisesti toteutettu hanke aiheuttaisi todennäköisesti negatiivisia vaikutuksia lähimmille asunnoille. Osayleiskaavassa osa EN/au-alueista on rajattu kiinni AO- ja AM alueisiin. LVV kehottaa tarkastelemaan, onko EN/au-alueita mahdollista rajata selkeämmin erilleen asutukselle varatuista alueista esimerkiksi suojaviheralue-määräyksiin. Ilmastovaikutukset Kaavaratkaisun vaikutukset hiilivarastoon ja -nieluun on LVV:n mielestä aliarvoitu. Arviointiin on sisällytetty pelkkä runkopuu, ja kaavaratkaisun vaikutukset voivat olla moninkertaiset arvioituun verrattuna. Lisäksi nämä metsäkadon ilmastovaikutukset jyvitetään virheellisesti koko alueen energiantuotannolle. Nämä arvioinnin puutteet tulee huomioida kaavaselostuksessa. Selostuksessa voidaan esimerkiksi todeta, että aurinkovoiman sijoittaminen metsäalueelle on ilmastovaikutuksiltaan haitallista.	Täydennetään kaavaselostusta. Päijät-Hämeen liitto on yhtynyt maisemaselvityksessä esitettyihin näkemyksiin hankkeen vaikutuksista Pakaan kulttuurimaisema-alueeseen. Aurinkopaneelit eivät sijoitu laajan maisema-alueen keskeisiin osiin, mikä vähentää maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä. Lievennyskeinoja on esitetty kaavakartan liitteenä olevassa vihersuunnitelmassa. Kaavakartan lisäksi toteutumista ohjaa sitovasti kaavaselostuksen liite 8 - Pakaan aurinkovoimalan vihersuunnitelmat. Kiinteistöt, joille aiheutuu merkittävimpiä maisemavaikutuksia, toimivat pääasiassa myös aurinkovoimala-alueen vuokranantajina. Muutos ei siten automaattisesti ole kielteinen, vaikka vaikutuksia aiheutuu. EN/au-alueen määräyksen mukaan aurinkovoimalan toteutuksessa on sovitettava ratkaisut yhteen alueelta laadittujen vihersuunnitelmien periaatteiden kanssa. Vihersuunnitelmassa on esitetty tarpeelliset puusto- ja istutusvyöhykkeet paneelientien ja asuinrakennusten pihapiirin välillä. Vihersuunnitelma ohjaa nimensä mukaisesti kaavan toteutumista maisemoinnin osalta, ja siinä on esitetty aurinkopaneelientät viitteellisesti. Paneelien sijoittelu ratkaistaan tarkemman suunnittelun yhteydessä. Ilmastovaikutusten arviointi on laadittu suunnittelutarveratkaisua peilaten. Täydennetään kaavaselostusta.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Luonto Kaava-alueen luonnonympäristö on viljelykäytössä olevaa peltomaata sekä metsäkuvioita. Kaava-alueen luonnonarvoja on selvitetty luontoselvityksessä (FCG Oy 2023), jossa kartoitettiin alueen luontotyyppejä ja kasvillisuutta sekä arvioitiin alueen elinympäristöpotentiaalia uhanalaisille ja luontodirektiivin liitteen IV (a) lajistolle. Luontoselvitys ei kata täysin kaava-aluetta. Selvityksen ulkopuoliset osat on osoitettu M-alueena ja olemassa olevat rakennetut alueet AM-, AO- tai RA-alueina, joille kaava mahdollistaa uutta rakentamista. Luontoselvityksessä havaittuja luonnonarvoja ovat kaksi rauhoitetun lahokaviosammalen esiintymää, Piurunon luonnontilaisin osuus sekä vesilain 2. luvun 11 §:n suojaama lähteikkö. Piurunon varsi toimii myös ekologisena sini-viherkäyttävänä ja sen arvioidaan olevan mahdollinen liito-oravan kulkuyhteys. Muutoin selvitysalueella on niukasti liito-oravalle soveltuvaa metsää eikä alueella katsota olevan edellytyksiä liito-oravan esiintymiseen. Luontoselvityksen perusteella Piurunoja ei vähäisen vesimäärän vuoksi sovellu erityisen hyvin viitasammakolle tai saukolle. Selvitysalueella arvioidaan esiintyvän tavanomaista lepakkolajistoa, mutta alueen elinympäristöt eivät ole lepakoille erityisen hyvin soveltuvia. Selvitysalueen linnustoa havainnointiin yleispiirteisesti, ja lajiston todetaan olevan tavanomaista peltojen, metsien ja kulttuuriympäristöjen lajistoa. Kaavan vaikutukset luontoon on arvioitu vaikutusarviossa. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan kaavan vaikutukset luontoon on arvioitu pääosin asianmukaisesti. Vaikutustenarviota tulee kuitenkin täydentää kaavan mahdollistaman lisärakentamisen vaikutustenarviolalla. Havaitut luontoarvot on osoitettu luo-1 ja luo-2-merkinnöillä (Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue) sekä MY-merkinnällä (Maa- ja metsätalousvaltaisen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja). Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan MY-merkintää tulee täydentää ekologista yhteyttä suojaavalla määräyksellä sekä luo-2 -merkintää maininnalla lahokaviosammalen asemasta rauhoitettuna lajina. Lisäksi Piurunon pohjoisosaan kaava-alueen koillisosassa on suositeltavaa osoittaa suojavyöhyke. Pintavesien hallinta Luontoselvityksessä alueelta rajattiin arvokkaina luontokohteina Piurunon luonnontilaisin osuus sekä Piurunon varrelle sijoittuva lähteikkö, joka on vesilain suojaama pienvesikohde. Luontoselvityksen mukaan Piurunon edustama luontotyyppi on luonnontilaisena luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Kaavaselostuksen mukaan arvokkaat	Täydennetään vaikutusten arviointia. Kaavan laatijan näkemyksen mukaan MY-määräys itsessään suojaa myös ekologisia yhteyksiä riittävällä tasolla. Kaavaselostuksessa mainitusti lahokaviosammaleesiintymät ovat suvuttoman vaiheen itujuväsryhmiä. Itujuväsryhmiä on löydetty viime vuosina runsaasti, ja niitä löytyykin yleisesti esimerkiksi rehevien nuorten talousmetsien vanhoilta kuusenkannoilta, eikä niiden esiintyminen itsessään osoita merkittäviä luontoarvoja. Sen sijaan itiöpesäkkeitä kehittyy harvoin ja käytännössä vain varjoisissa ja kosteissa kuusikoissa, joissa on yleensä paljon lahoppua. Luontoselvittäjät usein rajaavat suvuttomat itujuväsryhmät jopa esitettyjen maankäyttösuositusten ulkopuolelle. Hankkeen yhteydessä tehdyssä luontoselvityksessä suvuttomat itujuväsryhmät on kuitenkin luokiteltu arvokkaaksi luontokohteeksi. Määräys muutetaan muotoon ”Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella sijaitsee erittäin uhanalaisen ja rauhoitetun lahokaviosammaleen suvuttomia itujuväsryhmiä. Alue tulee säilyttää luonnontilaisena.” Laajennetaan Piurunon MY-aluetta koilliseen.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
luontokohteet suositellaan huomiotavaksi hankkeen suunnittelussa siten, että niiden ominaispiirteet säilyvät, ja kohteiden ympärille suositellaan jätettäväksi riittävät puustoiset suojavyöhykkeet, koska reunavaikutus ulottuu metsämaastossa jopa 50 m matkalle. Lisäksi pintavesivaikutuksia kohteiden ympäristössä tulee välttää. Aurinkovoimalan rakentaminen lisää vettä läpäisemättömien pintojen osuutta alueella. Hulevesiselvityksen mukaan rakennettavan tiestön reunoille tulisi tehdä painanteita tai ojia hulevesien hallitun ohjaamisen vuoksi. Hulevesiselvityksen mukaan paneelirivien väleihin voisi myös rakentaa murskeojia. Rakentamisen aikana hulevedet voidaan selvityksen mukaan johtaa laskeutusaltaaseen tai suotopatoon. Hulevesiselvityksen arvion paneelialueella ei oleteta olevan suurta vaikutusta alajuoksun virtaamaan tai vesistöihin. Rakennettavuusselvityksen mukaan alueen maaperä on pääosin savea ja hiesua. Alue on maatalousmaata, jonka kuivatuksesta ja pohjavedentasosta ei ole rakennettavuusselvityksen mukaan havaintoa. Rakennettavuusselvityksen mukaan alueen kuivatusta tulee tarvittaessa tehostaa ojituksella. Raskaampien rakenteiden teko edellyttää alustavasti arvioiden pohjanvahvistusta kuten massanvaihtoa tai paalutusta. Kaavamääräyksen mukaan rakentamislupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma hulevesien laadullisesta ja määrällisestä hallinnasta ja johtamisesta. Kaavaselosteessa tai luontoselvityksessä on niukasti tietoja alueen pintavesien nykytilasta tai kaavoituksen vaikutuksista pintavesiin muuten kuin em. Lähteikön ja Piurunon osan suhteen. Hankkeen jatkovalmistelussa tulisi arvioida tarkemmin alueen pintavesien tilaa ja hankkeen mahdollista vaikutusta pintavesien tilaan, kiinnittäen huomiota mahdollisuuksiin vähentää haitallisia vaikutuksia. Kaava-aineistossa ei ole tuotu esiin, että hankealueen läpi kulkeva Piurunoja on osittain osa vesienhoidon suunnittelussa määriteltä pintavesimuodostumaa nimeltään Karsoja. Muodostuma ulottuu hankealueen koillisosasta Perälähteen alueen kohdilta Myrskylän Järvenojaan saakka. Vesienhoidon tavoitteena on pintavesien vähintään hyvä tila eikä tila saa heiketä. Laki vesien- ja merenhoidon järjestämisestä 20 a-c § mukaan hanke ei saa vaarantaa muodostumalle asetettua tilatavoitteen saavuttamista tai heikentää sen tilaa, ellei siihen sovelleta poikkeusta. Heikentymistä on lain mukaan mm. yhdenkin ekologisen tilan luokittelua koskevan tekijän aleneminen vähintään yhdellä luokalla. Karsojan osalta tavoitteena on vähintään hyvä tila viimeistään vuonna 2027. Nyt muodostuman ekologinen tila on välttävä (biologisen laatutekijän tila on arvioitu erinomaiseksi mutta fysikaalis-kemiallinen tila välttäväksi, kokonaisfosforipitoisuuden indikoidessa huonoa tilaa, hydrologis-morfologinen tila on arvioitu tyydyttäväksi) ja kemiallinen tila hyvää huonompi. Kolmannelle vesienhoitokaudelle 2022–2027 tehdyissä arvioissa Karsojan tilaa merkittävästi heikentäviksi tekijöiksi on arvioitu maatalous, haja- ja loma-asutuksen jätevedet sekä maatalouden aiheuttama hydrologinen muutos. Hankealueen ulkopuolella sen alapuolisella Karsojan alueella on todettu myös lohikalakan-	

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
taa, mutta mahdollisista koekalastuksista itse hankealueella ei ole tietoa. Lohikalat ovat herkkiä mm. kiintoainekuormitukselle, joka voi tukkia niiden kutualueita. Näin ollen on tärkeää, että hankkeen työnaikainen tai toiminnan aikainen kuormitus vesistöön tai hankkeen aiheuttamat hydrologiset muutokset eivät vaaranna muodostuman hyvän tilan saavuttamisen tavoitetta. Kaavakartan mukaan energiahuollon aluetta on merkitty osin aivan Piurunojan rantaan tai jopa uoman päälle osalla aluetta. Lisäksi energiahuollon aluetta ulottuu Vehkaojan yli. Vehkaojan vedet kulkeutuvat suoraan arvokkaaksi merkitylle Piurunojan alueelle eli myös tämä alue on osa Karsojan muodostumaa. Suojavyöhykkeiden/ viherkaistojen osalta tulisi huomioida, että niitä olisi mahdollisuuksien mukaan kaikkialla niiden uomien varrella, joista vesistöön voi kulkeutua kiintoaineita. Hankealueella tulisi huomioida myös mahdollisten tulipalo- tms. onnettomuustilanteiden hallinta eli että mahdollisia haitallisia aineita ei kulkeudu vesistöön. Aurinkovoimaloiden vesienhallintaa ei tulisi suunnitella hulevesisuunnittelun lähtökohdista, vaan tarvitaan laajempi vesienhallintasuunnitelma, joka ottaa huomioon alueen nykyisen kuivatuksen (salaojitettua peltoa ja mahdollisesti putkiojia), alueen läpi ohjattavien vesien reitit sekä rakentamisen että toiminnan aikana ja mahdollisen lisäojitus-tarpeen / nykyisen ojituksen muutostarpeet. Vesienhallintasuunnitelmassa tulee tarkastella myös vastaanottavaa vesistöä ja siihen kohdistuvaa kuormitusta. Vesienhallintasuunnitelmasta on hyvä pyytää vesilain valvonnan lausunto luvan tarpeesta mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Ojitusilmoitus on tehtävä viimeistään 60 vrk ennen ojamuutosten toteuttamista. Tietoja hankealueen pintavesistä on saatavilla avoimissa tietoaisteissa. Mm. vesi.fi-sivuston karttaosiossa voi tarkastella pinta- ja pohjavesimuodostumia ja niiden tilatietoja. Tietoja Karsojasta on esitetty myös Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmassa vuosille 2022–2027. Alue kuuluu Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueeseen, jolle on laadittu vesienhoitosuunnitelma vuosille 2022–2027. Lohikalauoma-aineistoa voi tarkastella mm. Paikkatietoikkunassa (karttatase "Virtavesien lohikalakanat"). Vesien tilaluokittelun yksityiskohtaisia tietoja ja uusia vedenlaatutietoja voi tarkastella Suomen ympäristökeskuksen Avoin tieto -palvelussa (Herttatietojärjestelmä). Lopuksi Suunniteltavana olevan kaavahankkeen voidaan katsoa toteuttavan valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita erityisesti uusiutumiskykyisen energianhuollon osalta. Osin tulee vielä huomioida mm. maisemavaikutuksia, pintavesien hallintatoimia ja tarkastella viheryhteyksien lisäämistä sekä parantamista.	Alueelta laadittua hulevesiselvitystä täydennetään ennen kaavaehdotusvaihetta. Selvityksen valmistuttua tarvittaessa tarkennetaan hulevesiä koskevia kaavamääräyksiä. Energiahuollon alueen kaavamääräyksen mukaisesti rakentamislupaa haettaessa tulee esittää suunnitelma hulevesien laadullisesta ja määrällisestä hallinnasta ja johtamisesta.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Kaakkois-Suomen elinvoimakeskuksen liikenne-osaston lausunto (2.2.2026): Kaavaluonnoksen alue ei rajaudu valtion maantiehen, mutta liikenteellisiä vaikutuksia hanke aiheuttaa. Suunnitellun laajan aurinkovoimala-alueen aiheuttaman liikenteellisen kuormituksen voidaan olettaa olevan suurta lähinnä aurinkovoimalan rakennusaikana. Osayleiskaavan ehdotusvaiheessa tulee tarkentaa, mitä liittymää tai liittymiä raskaan liikenteen on suunniteltu käyttävän. Energiahuoltoon liittyvä rakennusaikainen liikenne sekä myöhempi huolto-, työssäkäynti- ym. liikenne tulee järjestää osayleiskaavaluonnoksen mukaisesti Uudenkartanon-tien, Lempiahontien ja/tai Raikkolantien kautta. Näistä Uudenkartanontie ja sen maantieliittymä on ensisijainen ja nykyisellään raskaalle liikenteelle parhaiten soveltuva vaihtoehto. Lempiahontien liittymässä näkemävaatimukset eivät nykyisellään täyty. Mikäli liikennettä on tarkoitus johtaa alueelle Raikkolantien kautta, on tärkeää osoittaa tarkempi liittymä ja arvioitu liikennemäärä (voimalan rakentamisen aikainen sekä rakentamisen jälkeinen) viimeistään osayleiskaavaehdotuksessa. Mikäli Raikkolantiella sijaitsevaa Korpiahontien liittymää on tarkoitus hyödyntää, saat- taan se vaatia parantamistoimenpiteitä. Myöskään valtion tieverkkoon kuuluvaa Raikkolantietä, jonka pinnoite on suurelta osin pehmeä asfalttibetoni, ei ole suunniteltu ras- kaan liikenteen tarpeisiin. Kaikki edellä mainitut liittymät ovat järjestelmiemme mu- kaan nykyisellään tyyppiltään katuliittymiä. Mikäli niiden, tai jonkin niistä käyttötarkoitus muuttuu olennaisesti, tulee elinvoimakeskukselta hakea liittymälupaa liittymän käyttö- tarkoituksen muuttamiseen. Liittymälupa haetaan ensisi- jaisesti asiointipalvelussa: https://www.suomi.fi/palve- lut/liittymalupa-maantiehen-elinvoimakeskus/1a8692a8-7502-4656-a567-957a60a6227b	Merkitään tiedoksi.
Päijät-Hämeen liiton lausunto (2.2.2026): Päijät-Hämeen maakuntakaavassa osa hankealueesta si- joittuu maakunnallisesti arvokkaalle Pakaan kulttuurimai- sema-alueelle. Maisema-alueen kuvaus: "Porvoonjoen vil- jelyseudun maisematyyppiä edustava maisema-alue. Laa- joja peltotasankoja". Päijät-Hämeen liitto on jo aiemmin suunnittotarveratkai- susta antamassaan lausunnossa ottanut kantaa seuraa- vasti: Päijät- Hämeen liitto yhtyy maisemaselvityksessä esitettyihin näkemyksiin hankkeen vaikutuksista Pakaan kulttuurimaisema-alueeseen. Aurinkopaneelit eivät sijoitu laajan maisema-alueen keskeisimpiin osiin, mikä vähentää maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen koh- distuvien vaikutusten merkittävyyttä. Osayleiskaava-alueen luontoarvot on kaavakartalla osoi- tettu asianmukaisin merkinnöin. Päijät-Hämeen liiton nä- kemyksen mukaan Uudenkartanon osayleiskaavalla ei ole vaikutuksia Pakaan maakunnallisesti arvokkaan kulttuuri- maisema-alueen keskeisimpiin arvoihin. Uudenkartanon	

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
osayleiskaava ei ole ristiriidassa myöskään Päijät-Hämeen maakuntakaavaluonnoksen 2060 kanssa.	Merkitään tiedoksi.
Päijät-Hämeen alueellisen vastuumuseon lausunto (2.2.2026): Arkeologinen kulttuuriperintö Asiakohdan suunnittelualueen muinaisjäännöstiedot ovat ajan tasalla. Kaava-alueen arkeologinen inventointi on tehty 2023 (T. Jussila & T. Kuljukka, Orimattila Pakaa Aurinkovoimalan suunnittelualueen arkeologinen inventointi, Mikroliitti Oy 2023). Museo on arvioinut raportin ja todennut selvityksen olevan riittävä ja täyttävän Museoviraston määrittelemät laatukriteerit. Alueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) suojaamia muinaisjäännöksiä. Tarvetta muinaisjäännöstietojen päivittämiseksi ei tällä hetkellä ole. Museolla ei ole asiakohdan kaavahankkeesta huomautettavaa arkeologisen kulttuuriperinnön osalta. Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema Suunniteltu aurinkovoimala-alue sijoittuu suurelta osaltaan maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle kohde- nimellä Pakaan kulttuurimaisema (MaMa 2024). Hankealue sijaitsee maisema-alueen pohjoisosassa, käsittäen kokonaisuudessaan 6 % maisema-alueesta. Päijät- Hämeen maakuntakaavassa (2014) maakunnallisesti arvokkaiksi maisemiksi määriteltyjä alueita koskee suunnittelumääräys: Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen. Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvityksessä (KUKUSE 2005) suunnittelualue sijoittuu luoteisosiltaan Uusikartanon paikallisesti arvokkaalle rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. KUKUSE-inventoinnin mukaan hankealueella sijaitseva, klassistisia piirteitä omaava Lehtolan päärakennus on toteutettu mahdollisesti 1930-luvulla. Rakennuksen pihapiiriin on inventoinnin mukaan kuulunut lisäksi karjasuoja, sauna ja kuivuri. Museo on antanut hankkeen suunnittelutarveratkaisuun lausunnot 31.8.2023 ja 10.11.2023. Viimeisimmän lausunnon jälkeen hankkeessa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia. Hanketta varten on toteutettu maisemaselvitys ja havainnekuvat (FCG Oy; 2023). Kaavahankkeen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa museo on pyytänyt täydentämään maisemaselvitystä tiedoilla valmisteluvaiheessa olevaa, Päijät-Hämeen maakuntakaavaa 2060 varten laadituista rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman taustaselvityksistä (MARY 2024 ja MaMa 2024). Lausuntopyynnön aineistossa olevaa maisemaselvitystä ei ole päivitetty vuoden 2023 jälkeen. Tietoja tulee päivittää mm. kappalei-	Merkitään tiedoksi.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
den 2.5. Selvitysalueen maakunnallisesti arvokkaat kohteet sekä kappaleen 2.6. Selvitysalueen paikallisesti arvokkaat kohteet -osilta. Museon käytössä olevaa kulttuuriympäristön tietokantaa Collectea voi hyödyntää mm. paikallisesti arvokkaiden kohteiden osalta. Lisätietoa tietokannan käytöstä saa museon henkilökunnalta. Maisemaselvityksessä ei ole inventoitu hankealueelle sijoituvaa rakennuskantaa, jolloin museo ei voi ottaa kantaa niiden suojelutarpeisiin tai -merkintöihin. Museo esittää harkittavaksi hankealueen rakennuskannan kevyttä inventointia esimerkiksi kaavaslostukseen, jolla selvitetään kohteiden mahdolliset arvot. Maisemaselvityksen liitteenä olevat havainnekuvat osoittavat, että suurimmat maisemalliset vaikutukset ovat havaittavissa kuvauspisteiden 3 ja 4, eli Uudenkartanontien ja Lempihontien kohdilla. Havainnekuvassa 3 Lehtolan päärakennus näkyy paneelien takaa, mutta kauempana peltonreunassa sijaitsevat Lähtenmäen ja Pajamäen pihapiirit jäävät näkymättömiin. Havainnekuvassa Lempihontien osalta etäisyyttä lähimmille paneeleille on n. 20 m, ja paneelit hallitsevat tienvarsinäkyymää. Maisemaselvityksen mukaan hankkeen vaikutukset maiseman arvoalueelle jäävät melko vähäisiksi, johtuen hankealueen sijainnista suhteessa koko maisema-alueeseen. Hankkeen vaikutukset ovat ennen kaikkea maisemallisia ja vaihtelevat riippuen katselusuunnasta. Edelleen selvityksen mukaan aurinkopaneelien aiheuttamat vaikutukset jäävät paikallisiksi, suurimpien vaikutusten osuessa hankealueen luoteisosiin, jonne sijoittuvat yhtenäisimmät peltoalueet. Museon näkemyksen mukaan hankealueen luoteisosassa aurinkopaneeleista johtuva muutos paikallisesti arvokkaalle rakennetulle kulttuuriympäristölle ja maisemakuvalle on merkittävä, sillä ne muuttavat maalaismaisemasta teknologisemman. Lausuntomateriaalin aineistossa olevan vihersuunnitelman (2023/FCG) mukaan hankealueen maisemavaikutuksia lievennettäisiin puu- ja pensasistutuksilla. Puuston osalta käytettäisiin alueella nykyisinkin kasvavia puulajeja. Museon aiemmissa lausunnoissaan antamat kommentit maisemavaikutusten lieventämistoimepiteistä liittyen aurinkopaneelien sijoittamiseen ja karsimiseen on edelleen huomioitava. Kaavaluonnokseen maiseman arvoalue on merkitty rasteroinnilla. Merkinnän määräystä museo täydentäisi seuraavasti: <i>Maakunnallisesti arvokas maisema-alue. Merkinnällä on osoitettu Pakaan kulttuurimaisema-alue (MaMa 2024). [...] Alueella tapahtuvan rakentamisen on sovelluttava arvokkaaseen maisema-alueeseen.</i> Museolla ei ole Uudenkartanon osayleiskaavan valmisteluvaiheeseen muuta huomautettavaa.	Alueelta laaditaan rakennetun kulttuuriperinnön inventointi ennen kaavaehdotusvaihetta. Aurinkopaneelien määrää tai sijoittelua ei ole kaavassa määritetty, vaan asia ratkaistaan rakentamislupavaiheessa. Vihersuunnitelmissa paneelit on esitetty viitteellisesti. Päivitetään määräystä esitetysti.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Terveydensuojeluviranomaisen lausunto Kaavahankkeen aluerajaus sivuaa Ämmäntöyräs 1 pohjavesialuetta, joka on yksi tärkeimmistä Orimattilan keskuksittajaman raakavesilähteistä vedenottamoineen. Aurinkovoimala-alue sijoittuu noin 300 metrin päähän varsinaisesta muodostumisalueen rajasta. Pohjavesialue sijoittuu olosuhteiltaan suunnittelualuetta korkeammalle, joten siihen ei ole välitöntä yhteyttä esimerkiksi hulevesien kautta, jotka myös virtaavat suunnittelualueella pohjavesialueesta pois päin. Tästä huolimatta pohjaveden suojelun kannalta kriittisiä muuntamoita tai akkuvarastoja ei tulisi sijoittaa aivan alueen pohjoisosaan kiinni pohjavesialueeseen. Muuntamoiden ja akkuvarastojen osalta tulisi varautua riittävillä suojauksilla, sijoittelulla ja esimerkiksi häiriö- tai tulipalotilanteissa suljettavilla rakenteilla, jotta sammutusvedet, jäähdytyskemikaalit tai vastaavat eivät pääse leviämään hallitsemattomasti hulevesien mukana ympäristöön. Kaavamateriaalissa ei ollut tarkemmin käsitelty muuntamoiden tai akkuvarastojen rakennetta ja jäähdytystapaa. Mikäli näistä arvioidaan aiheutuvan lähiympäristöön melua, tulisi meluhaitta arvioida vähintään nykyisen lainsäädännön mukaisesti lähimmissä häiriintyvissä kohteissa jo kaavahankkeessa, eikä jättää arviointia rakentamislupa vaiheeseen. Muulta osin kaavahankkeen asiakirjoista ei ole terveydensuojelun toimialan osalta huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi. Muuntamoita tai akkuvarastoja ei ole tarkoitus sijoittaa pohjavesialueen välittömään läheisyyteen. Merkitään tiedoksi. Muuntamoiden ja akkuvarastojen tarkkaa sijaintia, rakennetta ja jäähdytystapaa ei ole ratkaistu vielä kaavavaiheessa. Muuntamoista aiheutuu usein matalataajuista huminaa.
Orimattilan Vesi Oy:n lausunto Uudenkartanon osayleiskaava-alue sijoittuu kokonaisuudessaan Ämmäntöyrään pohjavesialueen ulkopuolelle, joten Orimattilan Vesi Oy:llä ei ole kaavaluonnokseen lausuttavaa.	Merkitään tiedoksi. Kaava-alueen pohjoisosaan on merkitty pohjavesialuetta.
Fingrid Oyj:n lausunto Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä. Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan. Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniiset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liit-	

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
tyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Meillä ei ole kommentoivaa kaavaluonnoksesta. Tässä kaavalausunnossa ei voida ottaa kantaa tarkemmin teknisiin ratkaisuihin. Fingridin johtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/risteamalausunnnot. Tämä lausunto koskee vain Fingridin toimintoja ja voimajohtoja.	Merkitään tiedoksi.
Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n lausunto Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n 110 kV voimajohto kulkee alueen vierellä ja alueen halki. Paneeleita on esitetty sijoitettavaksi 110 kV läheisyyteen. Paneelien ja muiden rakenteiden etäisyydet tulee varmistaa sekä teettää risteämälausunto, jossa huomioidaan mm. vaarajännitteet. Johtoalueelle (46m) ei saa rakentaa aurinkopaneeleita. Voimajohdon liityntäasiat on tarkasteltava KSOY-V kanssa tarkemmin ennen kuin hanke etenee ja liityntäsuunnitelma on hyväksyttävä KSOY-V:llä. Yleisesti sähköverkon komponenttien osalta alueella huomioidaan seuraavaa: • Tilaa vastaa rakentamisen aiheuttamista mahdollisista johtojen siirtokustannuksista. • Sähköverkkoon kuuluvien johtojen ja laitteiden sijoittamista varten varataan riittävät tilat. 20 kV ilmajohtoilla on 10m johtoalue, jolle ei saa paneeleita asentaa. Tästä voidaan sopia erikseen KSOY:n kanssa. Sähköverkon komponenttien huolto- ja kunnossapito tulee mahdollistaa, vaikka alue aidattaisiinkin. • Huomioidaan nykyiset sähköjohdot alueella. Johdoista liitekartta, jossa myös esitetty mahdolliset johtosiirrot/muut huomiot.	Merkitään tiedoksi. Merkitään tiedoksi.
Mielipide 1: Ehdotan seuraavia muutoksia Uudenkartanon osayleiskaa- van luonnokseen: Kiinteistö "Ristola" on merkitty kaavaluonnoksessa loma-asuntoalueeksi. Kiinteistöllä on vanha maatilan talouskeskus. Muutetaan erillispientalojen alueeksi (AO1), sillä ole- massa oleva rakennuskanta on huomattavasti suurempi kuin RA tontille sallittu 150m2. Kiinteistö "Pajamäki". Rajataan maatilan talouskeskuksen alue uudestaan käsittämään tämän hetken käytössä oleva alue (osin kiinteistön 32-1 alueella) ja huomioiden myös tulevaisuuden mahdolliset rakennustarpeet tarkoituksen- mukaisesti (liitekartassa sinisellä merkitty alue). Vihreällä viivoituksella merkitty maa- ja metsätalouden alue.	Tehdään esitetyt muutokset kartalle ennen kaavaehdo- tusvaihetta.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
Kiinteistö "Kuusiahon". Rajataan asuinrakennuksen tontti vastaamaan todellista tilannetta (n. 2000 m², liitekartassa punaisella). Tontilla sijaitsee purkukuntoinen 175m² omakotitalo. Vihreällä viivoituksella merkitty maa- ja metsätalouden alue. Palstan pohjoisreunasta lisätään noin 1 ha alue energiahuollon alueeseen (liitekartassa vaaleanpunainen viivitus). Alalla on nuori istutuskusikko, joka on juurikäävän runsauden ja puuston huonon laadun vuoksi kasvatuskelpotonta, eikä siellä tiheyden vuoksi ole aluskasvillisuutta tai monimuotoisuusarvoja. Lisäys mahdollistaisi tarvittaessa voimala-alueen tarkoituksenmukaisen laajentamisen tulevaisuudessa (tai supistamisen jostakin muualta) ja kiinteistön 15-0 vuokra-ajan täyden hyödyntämisen (nyt vuokra-ajasta pieni osa maa- ja metsätalouden voimala-alueen kulmassa). Lisäys myös parantaisi voimala-alueen muotoa energiantuotannon näkökulmasta.	
Mielipide 2: 1 JOHDANTO & LAUSUNNON TARKOITUS 1. Asiassa on kyse aurinkovoimalan rakentamisesta noin 197 hehtaarin suuruiselle alueelle Orimattilaan Pakaan alueelle. Alueella ei ole voimassa asema- tai yleiskaavaa. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 244 hehtaaria. 2. Pelkästään aivan hankealueen vieressä sijaitsee 11 asuinkiinteistöä ja hankealueen välittömässä läheisyydessä yhteensä noin 35 asuinkiinteistöä. Varovaisesti arvioiden aurinkovoimahanke vaikuttaisi hyvin merkittävästi yli 30 asukkaaseen, minkä lisäksi vaikutusalueella asuu edelleen varovaisesti arvioiden 70 ihmisiä. 3. Tämän lausuman 9 antajaa joko asuvat hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä, useiden lausuman antajien omistamat vakituksessa asuinkäytössä olevat kiinteistöt sijaitsevat vain 50–100 metrin päähän suunnitellusta aurinkovoimakentästä. 4. Suurin osa lausuman antajien kiinteistöistä on sijoitettu siten, että pihapiiri ja asuinalueelta olevat päänäkymät olisivat suoraan suunnitellulle aurinkovoimalalle päin. Hankkeen toteutuessa avoimet pellot muuntuvat teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, joka on visuaalisesti hallitseva ja rikkoo nykyisen kulttuurimaiseman. Useimmilla kiinteistöillä ei ole suojaavia metsävyöhykkeitä tai korkeita maastonmuotoja. Hankkeen toteutumisen myötä näistä kiinteistöistä aukeavia näkymiä hallitsivat aurinkovoimalan paneelit peltojen sijaan. 5. Tiivistetysti asiassa ovat vastakkain elinkeinoelämän kaupalliset intressit sekä alla tarkemmin kuvatut muut hyvin tärkeät arvot, kuten luonto- ja maisemaseikat, ja asukkaiden omaisuudensuojaan liittyvät, useissa normistoissa suojatut perustellut odotukset heidän asuinympäristönsä pysyvyydestä. Aurinkovoiman maine puhtaana energianlähteenä ei voi ohittaa em. arvoja eikä oikeuttaa asukkailla aiheutuvaa kohtuutonta haittaa.	Kaavaluonnoksessa sähköenergiantuotantoon varattua energiahuollon aluetta on osoitettu noin 160 hehtaaria. Yksi mielipiteen jättäjien kiinteistöistä sijaitsee hankealueiden ulkopuolella niiden välissä, kaava-alueella. Muut mainitut kiinteistöt sijaitsevat kaava-alueen ulkopuolella. Kaavaluonnoksen liitteenä on ollut suunnittelutarveratkaisuvaiheessa laaditut vihersuunnitelmat. Energiahuollon alueelle osoitetun kaavamääräyksen mukaisesti aurinkovoimalan toteutuksessa on sovitettava ratkaisu yhteen alueelta laadittujen vihersuunnitelmien periaatteiden kanssa. Asuinrakennusten pihapiirien sekä aurinkovoimala-alueiden välimaastoon on tarkoitus istuttaa suojaavaa kasvillisuutta vihersuunnitelmien mukaisesti asumisviihtyvyyden säilyttämiseksi. Yleiskaavatyön yhteydessä laadittavien selvitysten, vaikutusten arvioinnin sekä kaavan ohjausvaikutuksen kautta on tarkoitus varmistaa, että uusi maankäyttö voidaan sovittaa ympäristöön lähialueen asutus sekä luonto- ja maisema-arvot huomioiden.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
6. Asianosaiset, tämän lausunnon antajat haluavat kiinnittää Orimattilan kaupungin huomion, alla oleviin asian jatkovalmistelussa välttämättä huomioitaviin seikkoihin. Asianosaisten näkemysten mukaan tässä lausunnossa esitetyt seikat estävät aikanaan osayleiskaavan hyväksymisen. 7. Aurinkovoimahankkeen valmisteluaineistoa tuntuu ohjaavan ajatus siitä, että tehdyt toimet olisivat aikanaan tarvittaessa helposti ennallistettavissa, eivätkä ne olisi pysyviä sanan lopullisessa merkityksessä. Lausuman antajat ovat eri mieltä. Aurinkovoimahankkeen elinkaari lienee varovaisestikin arvioiden lukuisia vuosikymmeniä ollakseen taloudellisesti kannattava. Tyypillistä myös on, että tultuaan kerran valituksi mainitun kaltaiseen teolliseen tarkoitukseen, tulisi kyseinen alue jatkossakin säilymään teollisena, vaikka sen alkuperäinen käyttötarkoitus joskus muuttuisikin. Hankeen elinkaari on joka tapauksessa niin pitkä, että se tosiasiaa rinnastuu lausuman antajien kannalta pysyvään olotilaan. 8. Asian valmistelu on kesken; tässä vaiheessa asianosaiset lausuvat Orimattilan kaupungin valmistelemasta osayleiskaavaluonnoksesta koskien Uudenkartanon-Paakan aurinkovoimalaa. 9. Osayleiskaavan mahdollistama aurinkovoimapuisto vaikuttaa keskeisesti lausuman antajien asumiseen ja/tai heidän maaomaisuutensa käytettävyyteen ja arvoon. Asiassa tehtävät päätökset vaikuttavat siten heidän oikeuksiinsa, etuihinsa ja intresseihinsä tavalla, joka tekee heistä kaikista asianosaisia. 2 VAATIMUKSET 10. Lausuman antajat vaativat ensisijaisesti ettei osayleiskaavaa vahvisteta siten, että se mahdollistaisi aurinkovoimapuiston rakentamisen suunnitellusti Uudenkartanon-Paakan - alueelle. 11. Lausuman antajat vaativat toissijaisesti, että osayleiskaava palautetaan valmisteltavaksi, jotta tässä lausumassa esitetyt näkökohdat tulevat asianmukaisesti huomioiduksi ja valmistelussa tapahtuneet puutteet korjatuiksi. 12. Käsityksemme mukaan asian valmistelu on joka tapauksessa ollut siten puutteellista, ettei kaavan vahvistamiselle tai asian jatkokäsittelylle ole oikeudellisia edellytyksiä ilman sen palauttamista valmisteluun. Suunnitellun aurinkovoimalan etäisyys asuinkiinteistöistä tulee kaikissa tapauksissa olla minimissään 250 metriä. 3 KULTTUURIYMPÄRISTÖ, LUONTO JA MAISEMA-ARVOT TULEE HUOMIOIDA ASIANMUKAISESTI 13. Osayleiskaavan vahvistamiselle ei ole edellytyksiä. Osayleiskaavan vahvistaminen ei ole sopivaa maisemalliselta kannalta ja se vaikeuttaa erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä ja virkistystarpeiden	Alueen maankäytön kehitystä arvioidaan kulloinkin voimassa olevan tilanteen mukaan. Lähialueen maanomistajat ovat alueidenkäyttölain 62 §:n tarkoittamia osallisia. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Mielipide on annettu kaavan luonnos- eli valmisteluvaiheesta. Aurinkovoimaloiden ja asutuksen väliselle etäisyydelle ei ole laissa määriteltyä minimivaatimusta. Etäisyydet asutukseen ratkaistaan tapauskohtaisesti.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
turvaamista. Hanke ei täytä MRL 137 §:n 3 kohdan edellytyksiä. 14. Ympäristöministeriön vuonna 2023 tilaama taustaselvitys laajasti maa-alaa vaativien aurinkoenergiահankkeiden suunnittelua, luvitusta ja vaikutusten arviointia on valmistunut äskettäin. Työn tuloksena on valmistunut laaja opasaineisto, joka soveltuu tähän tapaukseen.¹ Selvityksessä on todettu: ”Vaikutusten merkittävyyteen vaikuttavat hankkeen sijainti, koko ja alueen olemassa oleva käyttötarkoitus. Vaikutusten merkittävyyttä lisää hankkeen sijoittuminen ympäristön kannalta herkälle alueelle tai lähelle asutusta.” 15. Ensinnäkin on todettava, että hankealue sijaitsee vain noin 50–100 metrin päässä vakituiseen asumiseen käytetyistä kiinteistöistä. Näin lyhyellä etäisyydellä hankkeen vaikutukset elinympäristöön eivät ole luonteeltaan vähäisiä, vaan kohdistuvat välittömästi asuin ympäristöön. Tällaisessa tilanteessa maankäyttö- ja rakennuslain sisältövaatimukset edellyttävät erityisen huolellista ja yksityiskohtaista vaikutusten arviointia. Hankkeessa tällaista arviointia ei ole esitetty riittävällä tavalla, minkä vuoksi hankkeen sijoittamista näin lähelle asutusta ei voida pitää hyväksyttävänä. 16. Hankealue on Porvoonjoen viljelyseudun maisematyyppiä edustava maisema-alue, jolla on laajoja peltotasankoja. Noin puolet hankealueesta sijoittuu Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 osoitetulle kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta maakunnallisesti arvokkaalle alueelle (Pakaan kulttuurimaisema). Pakaan maisema-alue ja rakennettu kulttuuriympäristö edustaa arvokasta kulttuuri-vaikutteista luontoa ja perinteistä rakennuskantaa maakuntatasolla. 17. Lähin valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Porvoon jokilaakson viljelymaisema, sijoittuu selvitysalueesta vain noin 2,5 km länteen. Hankkeen toteutuessa Pakaan kulttuurimaisema-alue menetettäisiin tai sen säilymiselle aiheutettaisiin vähintäänkin merkittävää haittaa. Aurinkovoimalasta tulisi maisema-alueen hallitseva elementti, ja historiallisesti arvokas maaseutumaisema menetettäisiin pysyvästi. 18. Alue on ollut historiallisesti aina kulttuurimaisemallisesti arvokasta maalaismaisemaa. Aurinkovoimalahanke merkitsisi alueelle täysin uudentyyppistä rakentamista, joka merkitsisi peruuttamatonta muutosta kulttuurimaisemaan. 19. Osayleiskaavan luonnosselostuksessa 18.11.2025 väitetään: <i>”Toteutuessaan kaavalla ei ole valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä vaikutuksia.”²</i>	Voimassa olevassa alueidenkäyttölaissa ei ole vastavaa pykälää. MRL:n aikainen 137 § on koskenut rakennusluvan erityisiä edellytyksiä suunnittelutarvealueella. Hanketta on aiemmin edistetty suunnittelutarveratkaisulla. Kuten kaavaselostuksessa on todettu, <i>kaavalla on jonkin verran vaikutusta ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön, kun voimalla-alueet sijoittuvat asutuksen välittömään läheisyyteen. Merkittävimmät sosiaaliset ja ihmisten elinympäristöön liittyvät vaikutukset liittynevät toiminnan maisemassa aiheuttamiin muutoksiin.</i> Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavan tehtävä ja tarkoitus huomioiden kaavaluonnoksen vaikutusten arviointi on tehty riittävässä laajuudessa. Kaavan vaikutusten arvioinnissa sekä maisemaselvityksessä todetusti hankealue ulottuu Pakaan kulttuurimaisema-alueelle noin 6 % verran koko maisema-alueen pinta-alasta, eikä hankealue sijaitse erityisen keskeisellä paikalla maisema-alueen kannalta. Vaikutukset Pakaan kulttuurimaisemaan jäävät melko vähäisiksi.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
20. Luonnosselostuksen johtopäätös on vailla perusteita, ja mittakaavallisesti käsittämätön. Samaisen luonnosselostuksen mukaan: <i>” Laadittavan osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalan rakentaminen noin 160 hehtaarin suuruiselle alueelle. Voimalan on suunniteltu koostuvan sähköasemasta, noin 30 000 aurinkopaneelistä, 66 muuntamosta sekä sähkövarastoista. Voimala on tarkoitus liittää hankealuetta sivuavaan, Kymenlaakson Sähköverkko Oy:n omistamaan 110 kV:n Tönnö-Myrskylä välin voimalinjaan.”³</i> 21. Näin mittavan rakentamisen mahdollistava oikeusvaikutteinen yleiskaava ei voi olla vaikuttamatta maakunta-kaavassa vahvistetun kulttuurimaiseman arvojen heikentämiseen. Yllä mainittu johtopäätös osoittaa osayleiskaavan valmistelun vakavan asenteellisuuden. Lausuman antajat katsovat, ettei aurinkovoimarakentamisen vaikutusta ole arvioitu asianmukaisesti. 22. Merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen tarkoittaa nimenomaisesti visuaalisten arvojen ja lähimaiseman säilyttämistä. Ilman todisteluakin selvänä voitaneen pitää sitä, että teolliset rakenteet eivät kuulu luontomaisemaan ja ovat siksi jo lähtökohtaisesti maisemaa häiritseviä. Tätä ei poista se, että joku aurinkovoimaan myönteisesti suhtautuva henkilö ei rakenteista häiriintyisi. Mitä enemmän teollisia rakenteita on, sitä häiritsevämpiä ne ovat. 23. Voidaankin perustellusti kysyä, mitä aiemman kaavan määräyksellä merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyttämisestä tarkoitetaan, jos ei juuri visuaalisia ja lähiympäristöarvoja? Yllä kuvatun kokoluokan rakentaminen johtaa väistämättä visuaalisten arvojen heikentymisen. 24. Lisäksi osayleiskaava olisi ristiriidassa Orimattilan kaupungin omassa rakentamisjärjestyksessä esitettyjen seikkojen kanssa. Kyseinen rakentamisjärjestys on astunut voimaan 1.6.2025. Aurinkovoimalan rakentaminen suunnitellulle osayleiskaavaalueelle on lausuman antajien näemyksen mukaan ristiriidassa rakennusjärjestyksen kanssa seuraavilta osin: - Rakennusjärjestyksen 5 § mukaan rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristöön sopusuhtainen kokonaisuus. Aurinkovoimalat ovat teknisiä ja laajoja rakenteita, jotka eivät sopeudu maisemallisesti arvokkaaseen ympäristöön eikä perinteiseen maalaismaisemaan, erityisesti avoimilla pelto-alueilla tai näkyvillä maaston kohdilla. Ne eivät myöskään ole luonteva osa haja- ja kylätyyppistä asutusta.	Muun muassa Päijät-Hämeen liitto on lausunnossaan todennut yhtyvänsä maisemaselvityksessä esitettyihin näkemyksiin hankkeen vaikutuksista Pakaan kulttuurimaisema-alueeseen. Aurinkopaneelit eivät sijoitu laajan maisema-alueen keskeisempiin osiin, mikä vähentää maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä. Myös peltoaluetta voidaan jossakin määrin pitää teollisena maatalousmaana luontomaiseman sijaan. Valtakunnallisessa ohjauksessa aurinkovoimaa suositellaan sijoitettavaksi ensisijaisesti rakennetuille tai muuten aiemmin ihmistoiminnan muokkaamille alueille, joita muun muassa juuri pellot ovat. Aurinkovoimarakenteet ovat suhteessa tavanomaiseen rakentamiseen melko matalia, perustamistavasta riippuen korkeimmillaan noin 3–4 metriä. Alueella ei ole voimassa aiempia yleiskaavoja. Alueen rakentamista ohjaa tällä hetkellä maakuntakaava. Maakuntakaavassa esitetyt maisemalliset arvot on huomioitu kaavan laadinnassa. Lait, asetukset, oikeusvaikutteiset yleiskaavat sekä asemakaavat menevät hierarkkisesti rakennusjärjestyksen määräysten edelle. Yleiskaavassa voidaan myös antaa rakennusjärjestyksestä eräviä määräyksiä.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
- Rakennusjärjestyksen 29 § rajoittaa rakentamista avoimille peltoalueille ja maisemallisesti näkyville paikoille. Aurinkovoimaloiden sijoittaminen tällaisille alueille olisi suoraan ristiriidassa tämän määräyksen kanssa. - Rakennusjärjestyksen 28 § mukaan rakentamisessa tulee huomioida luonnonarvoiltaan huomionarvoiset alueet. Aurinkovoimalat voivat vaikuttaa haitallisesti alueen ekologiaan ja elinympäristöihin, erityisesti, jos ne sijoitetaan lähelle luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviä kohteita. Nyt paneeleja ollaan laittamassa mm. tärkeälle lintualueelle sekä ekologiset käytävät eivät ole ehyitä. - Maisema on osa paikallista identiteettiä ja kulttuuriperintöä. Aurinkovoimaloiden sijoittaminen maisemallisesti arvokkaiden alueiden läheisyyteen voi heikentää alueen vetovoimaa ja aiheuttaa vastustusta paikallisten asukkaiden keskuudessa. 25. Myöskään hankkeen vaikutuksia luonto- ja virkistysarvojen säilymiselle ei ole huomioitu asianmukaisesti. Hanke ei täytä MRL 137 §:n 3 kohdan edellytyksiä. 26. Hanke tulee aiheuttamaan kielteisiä vaikutuksia mm. eläinten liikkumiselle. Lausuman antajat eivät pidä mahdollisena, etteikö näin mittava kulu esteittäisi eri lajien selviytymisedellytyksiä. 4 OIKEUDELLINEN ARVIO 4.1 Rakentamislain velvoitteita ei ole noudatettu asianmukaisesti 27. Rakentamislain 5§ velvoittaa suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat tahot huomioimaan seuraavat lähtökohdat: <i>"rakennuskohteen on oltava käyttötarkoitukseensa soveltuva ja edistettävä terveellisen, turvallisen ja viihtyisän, korkealaatuisen, sosiaalisesti toimivan ja esteettisesti tasapainoisen elinympäristön aikaansaamista;"</i> <i>"rakennuksen on sovelluttava rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä oltava kaunis, arkkitehtuuriltaan korkeatasoinen tai sopusuhtainen;"</i> <i>"rakentamisen on perustuttava kulttuuriarvoja luoviin ja säilyttäviin ratkaisuihin siten, että historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kulttuuriympäristöjä ei turmella..."</i> 28. Aurinkovoima ei missään määrin edistä viihtyisän sekä esteettisen tasapainoisen asuinympäristön toteutumista, eikä se sovellu alueella olevaan rakennettuun ympäristöön saati maisemaan. Olisi keinotekoista väittää muuta esimerkiksi sillä perusteella, että alueella on sähköverkkojen rakentamista tai sen metsäalat ovat talousmetsää – mikä on tilanne suurelta osin asutuksen lähellä Suomessa. Yllä mainitut rakentamislain 51:n mukaiset lähtökohdat eivät toteudu	Hankkeen yhteydessä on laadittu kattavat luontoselvitykset. Esimerkiksi arvokkaisiin luontotyyppisiin on jätetty kaavassa tarkoituksenmukaiset etäisyydet luontotyyppien säilymiseksi ja kehittymiseksi. Edellä todetusti voimassa olevassa alueidenkäyttölaissa ei ole vastaavaa pykälää. MRL:n aikainen 137 § on koskenut rakennusluvan erityisiä edellytyksiä suunnittelualueella. Energiahuollon alueen kaavamääräyksen mukaisesti voimala-alueille tulee turvata riittävät kulkumahdollisuudet ja viheryhteydet aidattujen voimala-alueiden välissä niin, ettei ihmisten ja eläinten liikkumista kohutuuttomasti rajoiteta. Rakentamislain 5 § tulee sovellettavaksi alueelle rakentamislupaa haettaessa. Valtaosa rakennettavan aurinkovoimalan pinta-alasta sijoittuu peltoalueelle, jossa nykytilanteessakin harjoitetaan viljelyelinkeinoja.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
osayleiskaavan muutoksen sisältämässä aurinkovoimahankkeessa. 4.2 Alueidenkäyttölain velvoitteita ei ole noudatettu asianmukaisesti 29. Lausuman antajat katsovat, ettei asian valmistelussa ole riittävällä tavalla huomioitu alueidenkäyttölain 1§:n ilmentämiä tavoitteita eikä 9§:n 1-2 momenttien asettamia vaatimuksia. Lausuman antajien näkemyksen mukaan yhdyskuntataloudellisia, sosiaalisia, kulttuurisia sekä aurinkovoimapuiston aiheuttamia muita vaikutuksia ei ole asianmukaisesti huomioitu. 30. Alueidenkäyttölain 39§:n määräykset koskien yleiskaavan sisältövaatimuksia eivät täyty asianmukaisesti asian tämänhetkiselä valmisteluaineistolla. Erityisesti kyseisen lainkohdan vaatimukset koskien asumisen tarpeita, rakennetun ympäristön, maiseman ja luonnonarvojen vaalimista, sekä virkistykseen soveltuvien alueiden riittävydestä eivät toteudu, mikäli valmistettava osayleiskaava mahdollistaa suunnitellun mittakaavan aurinkovoimapuiston. 31. Suunniteltu aurinkovoimapuisto aiheuttaisi merkittävää haittaa lähiseudun asukkaille yleisesti. Haitta ilmenisi niin maisemallisena sekä luonnonarvojen heikkenemisenä, kuin viihtyvyyden ja virkistysmahdollisuuksien vähenemisenäkin. On selvää, etteivät alueen hiekkatiet ja peltomaiset tarjoaisi nykyisenkaltaisia virkistys- ja maisema-arvoja aurinkovoimahankkeen toteutumisen jälkeen. Kaavaluonnos ei edistä ekologista kestävyttä, vaan uhkaa tuhota laajoja pelto- ja metsäalueita, joita ei tosiasiallisesti voida enää palauttaa niiden alkuperäiseen tilaan. Virkistyskäyttö, joka perustuu nykyiseen avoimeen maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon kokemiseen, heikkenisi merkittävästi. 32. Alueidenkäyttölain 39.4§ mukaan: <i>”Yleiskaava ei saa aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle kohtuutonta haittaa.”</i> 33. Oikeuskäytännössä ”kohtuuttoman haitan” on katsottu täytyneen mm. tilanteessa, jossa asuinpienalojen korttelialuetta yritettiin muuttaa asemakaavassa teollis- ja varastorakennusten korttelialueeksi.4 Kyseessä on samanlainen aivan keskeinen käyttötarkoituksen muutos, kuin käsillä olevassa aurinkovoimahankkeessa. 34. Oikeuskirjallisuudessa maanomistajalle aiheutuva haittaa arvioidaan suhteessa alueen aiempaan käyttötarkoitukseen sekä siihen, miten aluevaraukset ovat aikaisemmasta kehittyneet.5 Tapauksessa alueen aiempi käyttötarkoitus pitkälti peltona ja suunniteltu merkittävä muutos pellostaan paneelientekäsi muodostavat lausuman antajien näkemyksen mukaan em. lainkohdan tarkoittaman kohtuuttoman haitan. 35. Lainkohdan tarkoittama kohtuuton haitta voi ilmetä monin eri tavoin. Yllä kuvattujen negatiivisten vaikutusten lisäksi ilmenee se tässä tapauksessa lausumien antajille	Alue on tunnistettu mahdollisesti aurinkovoimatuotantoon soveltuvaksi myös maakuntatasolla Päijät-Hämeen aurinkovoimaselvityksessä. Edellä todetusti alueidenkäyttölain 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Kaavan tehtävä ja tarkoitus huomioon ottaen vaikutusten arviointi ja selvitykset on laadittu riittävässä laajuudessa. On syytä huomioida, että muutettaessa pääasiassa peltoa, eli teollista maatalousmaata energiatuotannon käyttöön, muutetaan alueella harjoitettua elinkeinoa ja liiketoimintaa toiseen, eikä niinkään muuteta asumiseen rinnastettavia alueita teollisuuteen. Laadittavan osayleiskaavan tavoitteena on sovittaa osoitettu käyttötarkoitus yhteen alueen muun maankäytön kanssa.

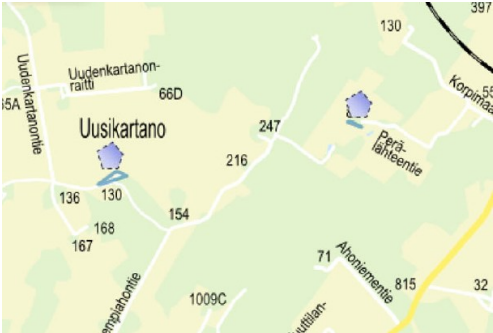
VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
heidän omaisuutensa arvon heikkenemisenä. Vaikka asiasta on vaikeaa saada eksaktia näyttöä, voidaan selvänä pitää sitä, että rauhallista maaseutumaisemaa kodikseen etsivä henkilö ei ole kiinnostunut asumaan suuren aurinkovoimalan välittömässä läheisyydessä. Aurinkovoimalahanke on jo vaikuttanut negatiivisesti lausuman antajien maaomaisuuden arvoon, ja tulisi toteutuessaan vaikuttamaan yhä enemmän. 36. Lisäksi alueidenkäyttölain 54.2§ edellyttää asemakaavan (ja soveltuvin osin myös yleiskaavan) laadinnan luovan edellytykset turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön toteutumiselle. Mainitussa lainkohdassa on nimenomaisesti korostettu rakennetun ympäristön ja luonnon ympäristön vaalimista ja kielletty niihin liittyvien erityisten arvojen hävittäminen. Tässä tapauksessa vaikutukset ympäristöön, maisemaan ja asukkaiden hyvinvointiin ovat niin merkittäviä, että voidaan perustellusti katsoa, ettei näitä vaatimuksia ole täytetty; aurinkovoimalahanke tulisi toteutuessaan hävittämään alueen ominaispiirteelliset peltomaiset sekä virkistysmahdollisuudet. 37. Alueidenkäyttölain 54.3§ kieltää kohtuuttoman haitan aiheuttamisen maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle asemakaavalla, mikä soveltuu myös osayleiskaavaan. Lainkohta sisältää intressipunnintaa koskevan varauman aiheutuvan haitan ja kaavan tavoitteiden välillä. Lausuman antajat katsovat, ettei asiassa ole edellytyksiä suorittaa mainittua intressipunnintaa, koska asiassa ei ole asianmukaisesti selvitetty aurinkovoimapuiston vaihtoehtoisia rakentamispaikkoja, eikä konkreettisesti esitetty niitä toimenpiteitä, joita hankkeen aiheuttamien haittojen estämiseksi on tehtävissä. Näin ollen asiassa ei ole edellytyksiä edetä ratkaisun tekemiseen, vaan asia tulee palauttaa valmisteltavaksi. 4.3 Naapuruussuhdelain velvoitteita ei ole noudatettu asianmukaisesti 38. Voimassa oleva lainsäädäntömme sisältää useita asukkaiden suojaa osoittavia ilmentymiä. Naapuruussuhdelain 17 § kieltää kohtuuttoman rasituksen aiheuttamisen esimerkiksi lähistöllä asuville. Lainkohdan vanhahtavasta sanamuodosta huolimatta on selvää, että maisemalliset ja heijastusvaikutukset kuuluvat lainkohdan soveltamisalaan. 39. Lainkohdan 2-momentti on asiassa keskeinen sen määrittellessä rasituksen kohtuuttomuuden arviointiin liittyviä seikkoja. Näitä ovat erityisesti paikalliset olosuhteet – tässä tapauksessa rauhallinen maalaisalue peltomaisemineen – sekä rasituksen tavanomaisuus; asuinalueen muuttuminen teolliseksi aurinkovoimapuistoksi on kaikkea muuta kuin tavallista. Muutos on tapauksessa niin merkittävä, ettei kukaan lausuman antajista ole voinut sellaista ennakoida. Lainkohta ilmentää aurinkovoimapuiston asukkaiden nauttiman suojan vahvuutta. 40. Kohtuuttoman rasituksen arvioinnissa merkitystä on annettava myös hankkeen etäisyydelle suhteessa vakituiseen asutukseen. Etäisyys on keskeinen arviointiperuste	Mainittu pykälä ja alueidenkäyttölain 7 luku koskee asemakaavan sisältövaatimuksia. Yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään alueidenkäyttölain 39 §:ssä ja 5 luvussa. Mainitun pykälän mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, voimakkuus, kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta ja muut vastaavat seikat. Edellä todetusti pääasiassa maatalouskäytössä olleelle peltomaalle osoitetaan kaavassa aurinkovoimalarakentamista. Hankkeesta aiheutuu pääasiassa melu- ja pölyvaikutuksia rakentamisaikana, ja haitta on tältä osin tilapäistä. Voimat todetusti tulevat näky-mään lähimaisemassa, mutta vaikutuksia on pyritty hillitsemään mm. osoitetuilla metsävyöhykkeillä sekä eril-

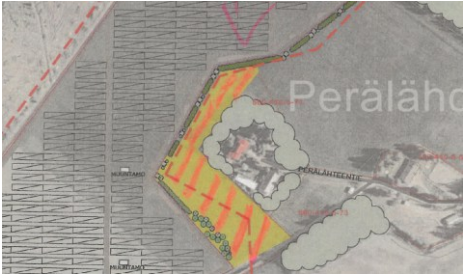
VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
määriteltäessä rasiuksen voimakkuutta ja sen vaikutusten välittömyyttä. Kun kyseessä on vain noin 50–100 metrin etäisyys vakituiseen asumiseen käytetyistä kiinteistöistä, merkitsee se, että hankkeen maisemalliset ja heijastusvaikutukset kohdistuvat suoraan ja välittömästi asuin ympäristöön. 41. Näin lyhyellä etäisyydellä aurinkovoimapuiston aiheuttamaa rasiusta ei voida pitää naapuruussuhdelain 17 §:ssä tarkoitettulla tavalla tavanomaisena tai siedettävänä. Kun otetaan huomioon alueen aikaisempi luonne rauhallisena maaseutuympäristönä sekä hankkeen mittakaava ja pysyvä maankäytön muutos, rasiuksen kohtuuttomuuden kynns ylittyy jo pelkästään hankkeen sijainnin perusteella. 4.4 Omaisuuden suojasta 42. Suomen perustuslain (731/1999) 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Tämä tarkoittaa, että omaisuuden ei saa kajoa ilman hyväksyttävää ja laissa säädettyä perustetta, eikä kajoaminen saa tapahtua ilman korvausta. Vaikka kyse ei nyt ole varsinaisesta lunastuksesta, on kyseessä merkittävä puuttuminen omaisuuden käyttöarvoon ja markkina-arvoon. 43. Lausuman antajien omistamien kiinteistöjen arvo perustuu paitsi rakennusten ja sijainnin ominaisuuksiin, myös elinympäristön laatuun – erityisesti maisemaan, hiljaisuuteen ja luonnon läheisyyteen. Näihin kaikkiin tekijöihin aurinkovoimahanke vaikuttaa negatiivisesti. Hankkeen toteutuessa näkymät usean lausuman antajan kodista muuttuvat laajasta pelto- ja metsämaisemasta teolliseksi aurinkopaneelikentäksi, jonka mittakaava ja visuaalinen vaikutus ovat poikkeuksellisen häiritseviä. 44. Selvää on, että tällainen muutos ilman korvausta on vastoin omaisuudensuojan periaatteita. Jo pelkkä hankkeen eteneminen suunnittelussa on aiheuttanut asuntokauden heikentymistä alueella, epävarmuutta kiinteistöjen arvoista ja käytännössä tehnyt mahdottomaksi kiinteistöjen myymisen tai kehittämisen. Tämä on selkeä osoitus siitä, että omaisuuden käytettävyyden ja markkina-arvo ovat jo nyt heikentyneet – ilman, että mitään rakentamista on vielä edes tapahtunut. 45. Perustuslaillisen omaisuudensuojan tulee ulottua myös tällaisiin tilanteisiin, joissa julkinen suunnittelu- ja kaavoitusprosessi aiheuttaa omaisuudelle arvoa alentavaa vaikutusta. Jos omaisuuteen kohdistuva haitta on merkittävä ja pysyvä, on siitä lähtökohtaisesti suoritettava korvaus. Tämä on tunnustettu myös esimerkiksi korkeimman hallinto-oikeuden ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä. 46. Lausuman antajat ovat syvästi huolissaan siitä, etteivät heidän perusoikeutensa toteudu. Asian jatkokäsittelyssä on otettava huomioon hankkeen vaikutukset yksittäisten kiinteistönomistajien näkökulmasta – ei pelkästään koko alueen yleisestä maankäytöstä	lisessä vihersuunnitelmassa esitetyillä istutuksilla. Rakentamisen ei olla katsottu täten aiheuttavan naapureille kohtuutonta rasiusta. Rakentamisaikaisten vaikutusten jälkeen ei kaavasta aiheudu erityisiä ympäristön rauhallisuutta heikentäviä vaikutuksia. Aurinkovoimalat vaativat suhteellisen vähän huoltotoimia. Aurinkovoimaloista ei aiheudu meluvaikutuksia. Invertterit sekä muuntajat aiheuttavat melutasoltaan keskusteluun verrattavaa ääntä silloin, kun ne ovat päällä. Hämärän aikaan invertterit ovat pois päältä. Aurinkovoimalasta aiheutuvia vaikutuksia lähimaisemaan on esitetyillä ratkaisuilla pyritty hillitsemään. Kyse on myös osin siitä, millaisena maisema koetaan, sillä maiseman kokeminen on aina osin myös subjektiivista, ja sama näkymä voi olla toiselle häiriö, ja toiselle taas neutraali tai myönteinen.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
käsin. Maiseman muuttuminen ei ole ainoastaan subjektiivinen kokemus, vaan konkreettinen kiinteistön arvoa ja asumisviihtyvyyttä heikentävä seikka. 5 LOPUKSI 47. Orimattilan kaupungin alueelle on suunnitteilla useampi merkittävän kokoinen aurinkoenergiahanke, kuten Fortumin suunnittelema hanke Pennala-Virenoja alueella, jonka suunnittelualue on jopa 635 hehtaaria. Näin merkittävien hankkeiden samanaikainen edistäminen ei tunnu asianmukaiselta niiden merkittävän kuntalaisiin ja ympäristöön kohdistuvien vaikutusten vuoksi. 48. Aurinkovoimahankkeen mahdollistava kaavamuutos mitätöisi Orimattilan kaupungin itse tunnustamien maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden merkityksen. Ratkaisu olisi vastoin Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1§:n määräystä tai vähintäänkin sen tarkoitusta, joka velvoittaa huomioimaan aikaisemmin tehdyt selvitykset. Näin toimimalla Orimattilan kaupunki tekisi merkittävän negatiivisen ennakkoratkaisun arvokkaiden alueiden suojelun ja merkityksen kannalta.	
Mielipide 3: Kyseinen peltoalue on jätetty EN/au ulkopuolelle joka on osa tuota kokonaista peltoa. On lähes mahdotonta viljellä kyseistä soiroa nykyisillä koneilla, niin ehdotan, että sekin laitetaan EN/au alueeksi. Huhtamäen AM alue on viety pitkälle pellolle vaikei se ole rakennuskelpoista. Alueen toisella puolella on asumiskäyttöön sopivaa maata, joten ehdotan että EN/au kaava kulkee lähempänä talousrakennuksia. Omistan kyseisen tilan. 1. Kaavaan on merkitty paneeli-alueita ja istutus-alueet mutta sitten on istutusalueiden ja kiinteistön väliin merkitty niitty. Niitty velvoittaa hoitamisen, joka on esim. niittäminen kerran vuodessa. Kyseisen alueen on tuleva vuokralainen luvannut asunnon omistajalle jättää ettei paneelit tule liian lähelle hänen taloan. Niin varmaakin kuuluu myös vuokrattavaan alaan tai merkitään tuo koko ala istutus- alueeksi. En kyllä ymmärrä miksi se pitää merkitä niityksi?	Tarkastellaan esitetyn muutoksen mahdollisuutta ennen ehdotusvaihetta. Muutetaan aluevarauksia esitetysti. On kuitenkin syytä huomioida yleiskaavassa esitettävien aluevarausten olevan yleispiirteisiä.

VASTINEET 8.9.2026

Lausunto / mielipide	Kaavan laatijan vastine
- Katso karttaliite 2. Tilan Huhtamäki juomavesikaivo sijaitsee pellolla on otettava kaavoituksessa huomioon - Katso karttaliite HUHTAMÄKI KIINTEISTÖN JUOMAVESIKAIVO 3. Istutus-alueiden rajat on merkittävä pellon rajoja pitkin eikä turhia kaistaleita tule jättää. kiinteistöjen ja istutus-alueiden väliin eikä turhia pellonkulmia pidä jättää kaavan ja aurinkopaneeli alueen ulkopuolelle.	Rasiteoikeus kaivolle säilyy alueella kaavan voimaantulosta huolimatta. Vihersuunnitelmassa esitetyt istutusalueet sisältyvät vuokra-alueisiin.

Turussa 8.9.2026

Nosto Consulting Oy

Pasi Lappalainen
dipl.ins. YKS 742